

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

95. An Vicarius Episcopi sine speciali mandato possit facere Concursum ad beneficium? Et an Vicario in spiritualibus tantum constituto possit committi ab Episcopo potestas conferendi beneficia? Et ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

360 Tract. III. De Potestate Episcoporum,

Clem. 8. nup. 17. de refer. Sed melius dicit Sanchez *dict. cap. 13. num. 91.* sufficere licentiam vel solius immediati Prælati, vel solius Episcopi, quia uterque est legitimus eius Superior. Item videtur aperte dicere Nau. *in com. 2. de reg. ad finem ver. Ado decimo quinto.* Si verò discordant potius Episcopo obediendum esse tanquam Superiori utriusque.

7. Excipitur tamen, nisi generalis Superior, vel Provincialis sibi eam facultatem referuissent uti in Societate Iesv *6. p. cons. cap. 3. §. 7. in declar. D. Præposito Generali referuata est, ac proinde nullus Superior, qui ab eo potestatem non acceperit, nec dare privato Religioso facultatem iudicandi, nec sibi sumere potest.*

8. Sed difficultas est, An si Monachus constituitur Vicarius Episcopi absque licentia Superioris teneant gesta facta per eum. Et quidem respondet Sanchez *lib. 6. sum. cap. 13. num. 97.* teneant gesta per supradictum Monachum Vicarium non valere. Ratio eius est quia arbitrium præstitum à Monacho absque licentia sui Superioris est ipso iure nullum: Ergo à fortiori idem dicendum est de sententia ab eolata tanquam à Vicario. Antecedens probat *num. 69.* ex eo, quia Monachus, seu Religiosus æquiparatur seruo, at arbitrium serui nullum est *l. Prædus 7. §. In seruum, ff. de arbit. vbi gloss. verb. Nullum, & hæc est communis opinio Doctorum, quos refert idem Sanch. d. n. 69.*

9. Hanc etiam sententiam tenet Fragosus de Republica, *tom. 2. lib. 8. disp. 19. §. 4. n. 14. in fine.* Verum ego sententia affirmatiue adhæreo, quia nullus reperitur textus irritans arbitrium datum à Religioso absque licentia superioris exceptis Fratibus Minoribus, qui neque de licentia Superiorum possunt esse Iudices, vel Arbitri, ut colligitur ex Clem. *exius de verb. signif.* Quare merito Doctores, qui dicunt arbitrium datum à Religioso absque licentia Superioris esse nullum, loquuntur de Religiosis ordinum Minorum. Et hanc sententiam tenet Fulu. Pacian. *cons. 162. num. 72. vbi citat Corn. cons. 2. n. 7. vol. 2. Aleiat. præsumpt. 18. reg. 3. n. 5. & 9. Roman. cons. 235. n. 4. col. 2. Alex. de Nouo in cap. Quintauallus, num. 105. differ. 12. vers. Sed an poterit de iure iur.*

10. Nec obstat argumentum Sanchez de æquiparatione serui, & monachi, nam argumentum ab æquiparatione validum est solum in iis, quæ sunt in omnibus à iure æquiparata per modum regulæ. At verò Monachus, & seruus non sunt in omnibus æquiparati, nam monachus non potest sibi eligere sepulturam ut habetur *in cap. fin. de sepult. lib. 6. seruus verò sic, ut docet Panorm. in cap. de uxore sepult. Vide Merollam vbi supra, n. 45.* Verum stando in opinione Sanchez, intelligenda est secluso communi errore; Nam si communis error adesset, ipse Sanchez cum Pellizario, *vbi supra, num. 248.* putant, licet electio sit nulla, gesta tamen talis Vicarij esse valida per *leg. Barbariem, ff. de officio Prætoris, & omnia supra dicta intelligenda sunt etiam de vicario Sede vacante, aut locum tenente Vicarij, vt obseruat Pellizarius.*

11. Nota tamen non obstantibus supradictis Peyrinum *in priuil. Minim. tom. 1. Constit. VI. Sixti IV. §. 10. n. 48.* docere ex decretis Clem. VIII. & Pauli V. non posse hodie Superiorem Regularium licentiam præbere subditis promerere Vicariatus exercendi. Et Nauar. *in Lucer. Reg. ver. 6. verius n. 1.* adducit declarationem Sac. Congregationis sub die 8. Maij 1615. afferentem quod Episcopus non debet per Regulares exercere officium Vicariatus; sic Lezana *in sum. tom. 4. vers. Vicarij Religionum, n. 10.* dicit, quod de hac declaratione non constat authenticè, & decreta Pauli V. & Clementis VIII. videntur loqui de licentiis particularibus, non verò de licentiis quas Superiores

Regularium concedunt, & vi iuris communis, & quæ clauduntur in ipso corpore iuris, quare nunquam derogatur nisi de illo expressa mentio efficiatur. Et ideo Auctores, qui post dicta decreta Clem. VIII. & Pauli V. scripserunt dempto Peyrino, absolute docent hodie posse de licentia Superioris, & cum vilitate Religionis Monachos exercere munus Vicarij Episcoporum, vt satis supra probatum est.

12. Possunt esse Iudices Arbitri, Iudices Assessorum, Iudices Delegati Episcoporum accedente tamen licentia Prælati, & Monasterij vtilitate, quæ omnia satis probat Castus Palaus, *vbi supra, n. 6. 7. & 8.*

RESOL. XCV.

An Vicarius Episcopi sine speciali mandato possit facere concursum ad beneficium?

Et an Vicario in spiritualibus tantum constituto possit committi ab Episcopo potestas conferendi beneficia?

Et quid, quando Vicarius constitutus est tantum in temporalibus? Ex part. 10. tract. 15. & Misc. 5. Ref. 23.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Garcias de Beneficiis, *tom. 2. part. 9. c. 2. §. 1. n. 117.* vbi sic ait. Dubitatur an Vicarius Episcopi ex generali commissione absque speciali mandato possit facere concursum ad Parochiales, & successiue ex approbatis digniorem eligere. In quo breuiter respondetur affirmatiue. Nam regulariter Vicarius ex generali commissione potest exercere, quæ sunt iurisdictionis, nisi in casibus exceptis. Nec obstat Concilium dicto *cap. 18. vers. transalio,* ibi, ab Episcopo siue eo impedito ab eius Vicario generali, vbi videtur velle Concilium, ita demum Vicarium posse facere examen per concursum, si Episcopus sit impeditus, quia responderetur per illa verba non tolli, quin coram Vicario possit fieri examen, etiam Episcopus non impedito, sed posita esse ad denotandum conuenire quod ab ipso Episcopo cessante impedimento fiat examen, &c. sine causa admonitionis. Et ita etiam accipiuntur illa verba: *Vel eo impedito, &c. in cap. 12. vers. prouisi etiam sess. 24. de refer.* Non tamen potest Vicarius absque speciali mandato facere collationem ipsarum Parochialium magis idoneo iudicato. Garcias.

2. Sed hæc opinio mihi non placet, & fundatur in falso principio nempe Vicarium, &c. posse ex generali commissione facere omnia ea, quæ pertinent ad iurisdictionem ordinariam Episcopi exceptis casibus in iure expressis, sicut dicemus *cap. seq. de potestate Capituli Sede vacante* & ita dictus Auctor æquiparat seu adæquat potestatem Vicarij viuentis Episcopo cum potestate Capituli Sede vacante. Hoc autem non est verum, quia in Capitulo transeunt simpliciter omnino, quæ pertinent ad ordinariam iurisdictionem Episcopi, etiam si aliàs requirerent speciale mandatum exceptis casibus in iure expressis. At verò in Vicarium Episcopi ex generali commissione multa non transeunt, quæ requirunt speciale mandatum, quamuis in iure non reperiantur expressa. Dicendum est itaque sine speciali mandato non posse facere concursum ad Beneficium Parochiale, & magis idoneum reperit eligere, & multò minus inter plures æquè idoneos gratificare, hoc est eligere quem maluerit. Nam sic imponeret necessitatem Episcopo, vt nulli possit Beneficium ipsum parochiale conferre, nisi electo ab ipso Vicario: hoc tamen non videtur credible, quia valdè extollit auctoritatem Vicarij. Et confirmatur, quia multa non potest facere Vicarius

rius sine speciali mandato, quæ tamen sunt minoris momenti, quam facere huiusmodi concursus, vt colligi potest ex dicendis *dub. 4.3.* Ergo neque poterit facere hoc. Quare Concilium Tridentinum in verbis supra relatis nihil aliud voluit statuere, nisi quod concursus fiat ab Episcopo vel ipso impedito posse illum committere Vicario generali.

3. Quod si dicas, loqueretur, illa verba; ab eius Vicario generali, esse superflua, nam etiam si non fuissent apposta, potuisset Episcopus dictum concursus committere Vicario. Respondetur potest non esse omnino superflua, quia si non fuissent apposta, potuisset Episcopus ad libitum id committere Vicario etiam absque aliqua causa, vel impedimento rationabili modo verò id facere non potest sine rationabili causa, quamuis si absque vlla prolixa causa, Vicario si committeret, factum teneret, quia Concilium non addidit verba irritantia aliter factum. Et hæc omnia docet Metolla, *tom. 3. disp. 7. cap. 6. dub. 30 n. 178, cum seq.*

4. Sed si quis hic obiter quærat, an Vicario in spiritualibus tantum constituto possit committi ab Episcopo potestas conferendi beneficia. Et negatiue videtur respondendum, quia Vicarius constitutus ab Episcopo tantum in spiritualibus constituto possit committi ab Episcopo potestas conferendi beneficia. Et negatiue videtur respondendum, quia Vicarius constitutus ab Episcopo tantum in spiritualibus non dicitur Vicarius generalis, vt docet Panvinus de *potest. Cap. Sede vacante. 2. part. princ. q. 10. num. 6. in fine* Rebuffi in *praxi, tit. de Vicar. Episc. num. 18.* Iacob Mellil. *opus de tract. Vicar. cap. 1. num. 5. & Azor. tom. 2. lib. 1. cap. 43. quest. 7. & cap. 46. q. 1.* idem dicitur à fortiori Rebuffi & Mellil. de Vicario constituto tantum in temporalibus. Probat hanc sententiam *ex cap. penult. de suppl. negli. pralati. l. 9. vbi* Sede vacante Capitulum, vel eo negligente, Visitator ab Archiepiscopo creatus administrat duas species iurisdictionis Episcopalis, videlicet temporalem, & spirituales.

5. Sed ego affirmatiue sententiæ adhæreo, & videtur aperte colligi ex *cap. cum nullus, §. Episc. de tempor. ordi. lib. 6. & Concil. Trident. sess. 13. de refor. c. 1. 2. 3. & 4.* vbi Vicarius Episcopi in spiritualibus appellatur generalis. Et confirmari potest; nam in *breuius Summi Pontificis ad Episcopos directis, Vicarij eorum in spiritualibus appellantur generales,* his verbis, venerabili fratri Episcopo Auernano, siue suo dilecto filio eius Vicario in spiritualibus generalis. Et hanc opinionem tenent Feder. de *Sen. conf. 302. num. 4. versic. his verbis.* Marchef. de *commiss. part. 2. c. 6. de commiss. appell. num. 38. Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 29. num. 11. Garz. de benefic. part. 5. c. 8. num. 21. & seq.* Quibus adde Caltrum Palaum *tom. 2. tr. 13. disp. 2. par. 2. c. 6. & Barbosa de potestate Episc. p. 3. alleg. 54. & 57.*

RESOL. XCVI.

An sit nullum examen, in quo interuenerunt Examinatores Synodales designati nomine Dignitatis, v. g. Prior S. Dominici, Lector talis Monasterij, Canonici Penitentiaris, &c.
Et quid, si designatio fieret hoc pacto: Eligimus in Synodalem Examinatorem Guardianum Capucinorum, & eum, qui pro tempore erit, &c.
Et an Examinatores Synodales possint ex consuetudine aliquod stipendium inuiti sui officij accipere absque sumonia tam accipientis, quam

Et notatur Episcopum de suo posse dare aliquid Examinatoribus. Ex. p. 11. tract. 6. & Misc. 6. Resol. 33.

§. 1. Negatiue responderet Petrus de Ledesma in *sum. 2. par. tr. 7. c. 1. concl. 7.* circa hanc difficultatem: & testatur sic vlt. & consuetudine in Hispania esse receptum, & à viris doctis approbatum. Et ratio esse potest, quia illa verba generalia sunt, & sufficientia successores comprehendere; neque talis comprehensio videtur Concilij dispositioni obstare; nam esto successores in particulari approbati non possint à Synodo, cum sint incogniti, approbantur tamen in genere titulo dignitatis, & officij sicut sub eo titulo designantur: Et sicut Pontifex in suis scriptis commissis Vicario Diocesano, non solum approbat Vicarium presentem, & de illius probitate confidit, sed approbat futurum, & successorem, quia credit (moraliter loquendo) neminem in illo officio constituendum esse, qui aptus non sit ad munus sibi commissum obeundum: Ita de Examinatoribus Synodalibus sub nomine dignitatis approbatis, dicendum videtur. Et ita hanc sententiam tenet etiam Villalobos in *summa, tom. 2. tract. 8. diffic. 5. num. 3.* qui testatur de consuetudine Hispaniæ.

2. Alij vero contrariam sententiam magis securiorum, & veriorum existimant, quam tuctur Salgudus de *Protecl. Regia. par. 3. cap. 9. n. 76.* vbi sic ait: Ex his apparet, quod cum ipsi Examinatores ex Concilio, & motu proprio Pij V. sint approbandi scientia, moribus, & vita, eorum deputatio debeat fieri nominationem, & de personis certis, non autem in genere, puta Prior seu Lectores talis Monasterij, Canonici Doctoralis, vel Magistralis, ac Penitentiaris, ita vt comprehendantur etiam successores, tanquam persone incertæ, in quibus non potest cadere approbatio à Concilio Tridentino, & motu proprio. Ita ille, qui citat Garziam, quibus adde Caltrum Palaum, *to. 2. tr. 13. disp. 3. punct. 1. §. 4. n. 8.* & Thomam Huttadum, *var. tom. 2. tr. 11. c. 1. res. 5. n. 65.*

3. Verum circa presentem difficultatem mihi placet adhæreere opinioni Patris Tancredi de *Religione tr. 2. lib. 4. disp. 17. quest. 2. num. 10.* Dicit igitur quod si sint illi idem, qui fuerint tempore designationis, valeat examen; Nam tunc sufficienter determinatur persona nominando dignitatem, quam de presenti, & tempore nominationis obtinet, vt si dicant Priorem, v. g. Sancti Dominici certum est nominari in Examinatorem Priorem qui tunc in dicto conuentu existit, qui etiam si à Prioratu finito tempore remoueretur, & nondum facta mutatione Examinatorum iterum Prior factus esset, adhuc esset legitimus Examinator Synodalis: nam esto secundum recentiores probabilis sit, non venire successores in dignitate, tamen in hoc casu precludubio venit, quia cessat eorum ratio, nempe posse euenire vt successores non habeat qualitates à Concilio requisitas in Examinatoribus.

4. Quod si designatio fieret hoc pacto: Eligimus in Synodalem Examinatorem Guardianum Capucinorum, &c. & eum qui pro tempore erit tunc dico successorem in officio venire. Ducor, quia ex vna parte non extat vllum præceptum Concilij in contrarium, vt constat, & ipsi Recentiores fatentur; nec est contra eius intentionem, quia sunt aliqua dignitates, ad quas semper moraliter promouentur viri habentes qualitates à Concilio requisitas in examinatorebus, nec ex eo, quod Concilium velit, vt singulis annis examinatores designentur, exclusit posse designari successores in aliqua dignitate; imò, cum iam videamus in